

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาด้านดนตรีและนาฏศิลป์ โดยแบ่งหลักสูตรการเรียนการสอนออกเป็น 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง และหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (กรมศิลปากร 2535: 17)

หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 แบ่งโครงสร้างหลักสูตรออกเป็น 4 กลุ่มวิชา ดังนี้ (1) กลุ่มวิชาพื้นฐาน ประกอบด้วย กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และกลุ่มวิชากิจกรรมสร้างเสริมกึ๋นนิสัย (2) กลุ่มวิชาการ ศึกษา ประกอบด้วย วิชาการศึกษา (บังคับ) และวิชาการศึกษา (เลือก) (3) กลุ่มวิชาชีพ ประกอบด้วย กลุ่มวิชาชีพนาฏศิลป์ไทย กลุ่มวิชาชีพดุริยางค์ไทย กลุ่มวิชาชีพคีตศิลป์ไทย กลุ่มวิชาชีพดุริยางค์สากล กลุ่มวิชาชีพคีตศิลป์สากล และกลุ่มนาฏศิลป์สากล และ (4) กลุ่มวิชาเลือกเสรี โดยหลักการสำคัญของหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 คือ (1) เน้นให้นักศึกษาได้ศึกษาและฝึกทักษะวิชาศิลปะด้านนาฏศิลป์ และดนตรี ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในระดับที่สูงขึ้น (2) เพิ่มพูนมีประสบการณ์ ได้รับความชำนาญ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประกอบวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ (3) มุ่งให้แสวงหาความรู้ความจริงอยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตระหนักในคุณค่าของธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรมและงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ (4) ปลูกฝังให้เกิดสุนทรียภาพ จินตนาการ รู้คุณค่าของนาฏศิลป์ (5) ผสมผสานความรู้ในทางทฤษฎี การปฏิบัติและเจตคติ ในสัดส่วนที่เหมาะสม สามารถนำไปประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวันได้ และ (6) สนองความต้องการของนักศึกษาและชุมชนในการอนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปะอันมีค่าของท้องถิ่นให้จรรโลงสืบไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2537:2)

กลุ่มวิชาชีพนาฏศิลป์ไทย มีจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ดังนี้ (1) เพื่อให้นักศึกษาสามารถบริหารงานด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทย ในหน้าที่ผู้แสดงผู้ติดต่อประสานงาน ผู้ฝึกซ้อม ผู้กำกับบท ผู้กำกับเวที ผู้ออกแบบและสร้างเครื่องแต่งกาย ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ ผู้ควบคุมและกำกับการแสดง ผู้อำนวยการแสดง และสามารถปฏิบัติงานตามสาขางานที่เลือกศึกษา (2) เพื่อให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติการสอนในด้านวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) เพื่อให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพด้วยหลักวิชาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

วางแผน และควบคุมงานอย่างรอบคอบ ประณีต รวดเร็ว และตรงต่อเวลา แก้ปัญหาด้วยหลักการ และเหตุผล รับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และ (4) เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจรรยาบรรณครู ระเบียบวินัย ความมานะอดทน ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร พัฒนาค้นคว้าหาความรู้และทันสมัย และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ 2537:37) สรุปจากหลักการของหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 จุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชาชีพนาฏศิลป์ไทย และวัตถุประสงค์ของรายวิชา พบว่า นักศึกษาผู้สำเร็จตามหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูงพุทธศักราช 2527 กลุ่มวิชาชีพนาฏศิลป์ไทย เป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ นำความรู้ไปประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ เกิดสุนทรียภาพ และจินตนาการ ตลอดจนรู้คุณค่าของนาฏศิลป์ และธำรงรักษาสืบทอดงานศิลปะนั้นเป็นเอกลักษณ์ของชาติสืบต่อไป

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์ของการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ตัวละครและสถานที่สำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ กำหนดวัตถุประสงค์ให้นักศึกษา (1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาและเนื้อเรื่องย่อของเรื่องรามเกียรติ์ ประวัติตัวละครและสถานที่สำคัญ สีและลักษณะของหัวโขน พงศ์และวงศ์ในเรื่องรามเกียรติ์ และลำดับเรื่องราว สถานที่สำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ และ (2) เสริมสร้างคุณค่าและความสำคัญในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ นำสู่การพัฒนาด้านการแสดงและการประกอบอาชีพของนักศึกษาได้ในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ 2537: 44-45)

การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน ครอบคลุม วิธีการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน สภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ตัวละครและสถานที่สำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ ที่มีเนื้อหาพุทธพิสัยและทักษะพิสัย มีดังนี้ (1) วิธีการสอนแบบบรรยาย การที่ครูถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ทักษะ และความชำนาญด้วยการบรรยายให้นักศึกษาฟังอาจเป็นการพูด ล้วนๆ หรือการบรรยายประกอบสื่อโสตทัศน์ (2) วิธีการสอนแบบสาธิต มุ่งให้นักศึกษาทำเป็นด้วยการสาธิตหรือทำให้ดูแล้วให้นักศึกษาฝึกตาม (3) วิธีการสอนแบบฝึกปฏิบัติ มุ่งเน้นให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ เพื่อฝึกฝนทักษะจนเกิดความชำนาญยิ่งขึ้น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2538: 162) (4) วิธีการสอนรายบุคคล มุ่งให้นักศึกษาได้ศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ในรูปแบบของชุดการเรียน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ 2544:113-121) และ (5) วิธีการสอนรายบุคคลผ่านเครือข่าย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากการฝึกปฏิบัติจริง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วย (ประศักดิ์ หอมสนิท 2539: 219-269)

จากวิธีการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว จำเป็นต้องมีสื่อที่ใช้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระ รายวิชาประวัติศาสตร์และสถานที่สำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ ด้วยสื่อการสอนเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้เนื่องจากเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาจากครูไปยังนักศึกษา หรือเป็นสื่อที่นักศึกษาใช้เรียนได้ด้วยตนเอง ดังนั้น สื่อการสอนจึงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งกับครูและนักศึกษา (กิดานันท์ มลิทอง 2548 : 108) การเลือกสื่อให้เหมาะสมและตอบสนองวิธีการสอนแบบบรรยาย วิธีการเรียนแบบสาธิต วิธีการเรียนแบบฝึกปฏิบัติ วิธีการสอนรายบุคคล และวิธีการสอนรายบุคคลผ่านเครือข่าย ต้องเป็นสื่อประสมในรูปแบบชุดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย ประกอบด้วยสื่อคอมพิวเตอร์ เป็นสื่อหลัก เสนอในรูปแบบมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ หรือเนื้อหาสาระอธิบายเนื้อหา เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน ภาพนิ่ง ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระยิ่งขึ้น ภาพเคลื่อนไหวและสไลด์ภาพ แสดงเนื้อหาสาระตามลำดับของเหตุการณ์ ทำให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจเรื่องราวได้ถูกต้องตรงตามลำดับเหตุการณ์การเกิดของตัวละคร สื่อสิ่งพิมพ์เป็นคู่มือการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา เพื่อใช้ประกอบการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย (กิดานันท์ มลิทอง 2548 : 114)

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่พึงประสงค์รายวิชา ประวัติศาสตร์และสถานที่สำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ ต้องมีสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้นักศึกษารอบคลุม 3 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ได้แก่ การจัดสถานที่เรียน อุณหภูมิ แสงสว่าง และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม สภาพแวดล้อมด้านจิตภาพ ได้แก่ การจัดให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างความมั่นใจ มั่นใจในการเรียน มีการเสริมแรงเพื่อให้นักศึกษาอยากเรียนรู้ และเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน และ สภาพแวดล้อมด้านสังคมภาพ ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักศึกษา ระหว่างนักศึกษากับนักศึกษา นักศึกษาสามารถสอบถามข้อสงสัยและแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ทดทวนการปะทะทางอารมณ์ระหว่างครูและกับนักศึกษา (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ 2544 : 118-119)

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มวิชาชีพนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 24 คน พบว่าครูส่วนใหญ่ (1) ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิตในรายวิชาที่เป็นทักษะปฏิบัติ การบรรยายประกอบใบความรู้ในรายวิชาที่เป็นทฤษฎี และให้นักศึกษาจดบันทึกสาระสำคัญ (2) สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระส่วนใหญ่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นสื่อหลัก ได้แก่ ตำรา เอกสารประกอบคำบรรยาย ใบความรู้ และวีดิทัศน์ โดยที่ครูเป็นผู้จัดทำขึ้นมาใช้เอง และ (3) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนด้านกายภาพ เป็นรูปแบบของชั้นเรียนปกติ มีโต๊ะ มีเก้าอี้เท่ากับจำนวนนักศึกษา มีการเปลี่ยนห้องเรียนเพื่อจัดกลุ่มเรียนเป็นบางครั้ง สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ บรรยากาศทางการเรียนดีเครียดในบางครั้ง นักศึกษาไม่ทราบผลการ

เรียนทันที ไม่สามารถนำมาปรับปรุงการเรียนของตนเองได้ ขาดความมั่นใจ และสภาพแวดล้อมทางสังคม การกิจของสถานศึกษานอกจากการจัดการเรียนการสอนแล้วยังมีการกิจด้านการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมสู่ชุมชน ทำให้โอกาสที่ครูกับนักศึกษาจะได้แสดงความคิดเห็นหรือสอบถามข้อสงสัยต่างๆ มีจำกัด นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนระหว่างกันน้อย และไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามข้อสงสัยต่างๆ (จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในกลุ่มวิชาชีพนาฏศิลป์ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ให้สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2550)

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

จากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ทำให้เป็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนของครูในปัจจุบัน คือ (1) วิธีการสอนของครูที่เน้นการบรรยายประกอบตำรา เอกสารที่ครูจัดทำขึ้นเป็นหลัก ไม่ดึงดูดความสนใจและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจที่จะฟัง และทำความเข้าใจเนื้อหาสาระ (2) สื่อ สื่อที่ใช้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระในการเรียน ครูใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก ได้แก่ ตำรา เอกสารประกอบคำบรรยาย มีวิทัศน์ในบางเนื้อหา ซึ่งครูเป็นผู้จัดทำ ลักษณะของสื่อดังกล่าวไม่สร้างความสนใจไม่ทันสมัยกับยุคปัจจุบัน จึงไม่สามารถช่วยให้นักศึกษาเกิดที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และ (3) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เมื่อมีการเคลื่อนย้ายห้องเรียน ทำให้ต้องเคลื่อนย้ายโต๊ะเก้าอี้ และอำนวยความสะดวกในการเรียน ดังนั้น ทำให้สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการนักศึกษา ห้องที่เรียนรวมมีอากาศร้อน มีกลิ่นอับด้วยจำนวนนักศึกษามาก สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ ครูมีความรู้ความสามารถภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ครูไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามข้อสงสัย ทำให้นักศึกษาขาดทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ และสภาพแวดล้อมทางสังคม ครูและนักศึกษามีการกิจด้านการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมสู่ชุมชน ทำให้ครูกับนักศึกษามีโอกาสเข้าชั้นเรียนปกติน้อย โอกาสที่ครูกับนักศึกษาจะได้แสดงความคิดเห็นหรือสอบถามข้อสงสัยต่างๆ มีจำกัด นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนระหว่างกันน้อย จากภาระหน้าที่ของครูทำให้ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน ทำการสอน ตรวจสอบผลงาน และการผลิตสื่อเสริมได้ ครูไม่สามารถดูแล ให้คำปรึกษาในเรื่องที่นักศึกษาไม่เข้าใจได้ทั่วถึง ด้วยพื้นความรู้ของนักศึกษาที่ไม่เท่ากัน และนักศึกษาไม่สามารถจดจำเนื้อหาสาระได้ทั้งหมด ส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการศึกษาและทำงานต่อไปได้ (จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและนักศึกษาที่เรียนในกลุ่มวิชาชีพนาฏศิลป์ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ให้สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2550)

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

จากสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้ดำเนินการแก้ปัญหาดังนี้ คือ จัดการพัฒนาอาจารย์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อการสอน เพื่อการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ไทยและดนตรีไทย จากการดำเนินงานดังกล่าวยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากครูยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่วิทยาลัยกำหนดได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์ไทย ในระหว่างปี 2541-2547 จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ (1) ด้านสื่อการเรียนการสอน (2) ด้านวิธีการสอน และ (3) ด้านผู้สอน ดังนี้

1) งานวิจัยด้านสื่อการเรียนการสอน มีจำนวน 3 เรื่อง คือ (1) สุทิน โรจน์ประเสริฐ และคณะ (2545) ได้วิจัยการพัฒนาชุดวิชาบนเว็ลด์ วาย เว็ป เรื่อง โขน พบว่า ชุดวิชาบนเว็ลด์ วาย เว็ป ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียน (2) ชมพูนารถ ชมพูพันธ์ (2541) ได้วิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุนทรีทางนาฏศิลป์ไทย เรื่อง โขน ของนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเลย โดยใช้สไลด์เทปโปรแกรมกับการสอนปกติ พบว่า บทเรียนที่เรียนด้วยสไลด์เทปโปรแกรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบปกติ และ (3) การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาประวัติการละครไทย เรื่องประวัติและวิวัฒนาการการละครไทย สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 พบว่า บทเรียนโปรแกรมทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติ

2) งานวิจัยด้านวิธีการสอน มีจำนวน 1 เรื่อง คือ อุษา สบถฤกษ์ (2545) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า วิธีการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 6 ขั้นตอน คือ (1) การนำเข้าสู่เนื้อหา (2) การฝึกปฏิบัติ (3) การฝึกการสังเกตและการวิเคราะห์ (4) การฝึกคิดประดิษฐ์ทำอย่างอิสระ (5) การนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์ และ (6) การสรุปและประเมินผล

3) งานวิจัยด้านผู้สอน มีจำนวน 1 เรื่อง คือ นฤมล ชันสัมฤทธิ์ (2542) ได้วิจัยการนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ พบว่า อาจารย์ต้องการพัฒนาด้านเนื้อหาวิชา ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และการศึกษาต่อภายในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ต่อไป

1.5 แนวทางการดำเนินการวิจัย

จากความพยายามในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา พบว่า ยังไม่มีการนำสื่อประเภทชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เข้ามาช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้มองเห็นจุดเด่นของชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในการจัดการเรียนการสอนได้ คือ (1) ชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย สามารถใช้กับ วิธีการเรียนการสอนแบบสาธิต วิธีการเรียนการสอนแบบฝึกปฏิบัติ วิธีการเรียนการสอนรายบุคคล และวิธีการเรียนการสอนรายบุคคลระบบเครือข่าย ซึ่งสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันใช้วิธีการเรียนการสอนแบบบรรยาย ยังขาดวิธีการเรียนการสอนรายบุคคล และวิธีการเรียนการสอนรายบุคคลระบบ เครือข่าย ดังนั้น ชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เป็นสื่อการสอนรายบุคคลที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ความถนัดและความสนใจ เพื่อให้นักศึกษามีคามก้าวหน้าทางการเรียน ตามความต้องการ และความสนใจ ระบบเครือข่ายยังทำให้นักศึกษาได้รับความสะดวกในการเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ (2) ชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เป็นสื่อประสมที่มีคอมพิวเตอร์เป็นสื่อหลัก เสนอในรูปแบบมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงบรรยาย ที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ในกรอบของเวลาที่กำหนด ดึงดูดความสนใจ จดจำได้ดี สื่อความหมายที่ชัดเจน และภาพเคลื่อนไหวเสมือนจริง และ (3) ชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นั่นคือ เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล นักศึกษาสามารถทบทวนเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง และมีฐานความรู้และคำถามพบบ่อยให้ศึกษาเพิ่มเติม ช่วยในถ่ายทอดเนื้อหาแทนครูได้เป็นอย่างดี ทำให้การเรียนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของครู ด้านสังคมช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษา และกับนักศึกษาด้วยกันเอง เหมือนกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ ที่จัดอยู่ในรูปห้องสนทนา และกระดานข่าว น่าจะส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในรายวิชา ประวัติตัวละครและสถานที่สำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ เพิ่มขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพัฒนาชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่องพงศาวดารและวงศ์ใน เรื่องรามเกียรติ์ โดยผ่านกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย รายวิชาประวัติศาสตร์และสถานที่สำคัญในเรื่องราวเกียรติ เรื่องพงศาวดารและวงศ์ในเรื่องราวเกียรติ สำหรับนักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงที่ 1 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2.2 เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่องพงศาวดารและวงศ์ในเรื่องราวเกียรติ

2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่องพงศาวดารและวงศ์ในเรื่องราวเกียรติ

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย รายวิชาประวัติศาสตร์และสถานที่สำคัญในเรื่องราวเกียรติ เรื่องพงศาวดารและวงศ์ในเรื่องราวเกียรติ สำหรับนักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

3.2 นักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่องพงศาวดารและวงศ์ในเรื่องราวเกียรติ มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักศึกษามีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย ที่ได้ศึกษาในระดับเห็นด้วยมาก

4. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย ได้แก่

4.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา

4.2 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 สาขานาฏศิลป์ไทย วิชาเอกโขน-ละคร ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2550 จำนวน 480 คน

4.2.2 **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย** คือ นักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 34 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง

4.3 **เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัย** คือ หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูงพุทธศักราช 2527 รายวิชา ประวัติตัวละครและสถานที่สำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ เรื่องพงศและวงศ์ในเรื่องรามเกียรติ์ จำนวน 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 11 พงศและวงศ์โยชยาพงศ์ หน่วยที่ 12 พงศและวงศ์สุรพรมพงศ์ และ หน่วยที่ 13 พงศและวงศ์วานรพงศ์

4.4 **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่อง พงศและวงศ์ในเรื่องรามเกียรติ์ ยีกระบบการผลิตชุดการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ของศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็น

4.5 **ระยะเวลาดำเนินการวิจัย** (ในการทดลอง) ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 ถึง กุมภาพันธ์ 2551

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **ชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่อง พงศและวงศ์ในเรื่องรามเกียรติ์** หมายถึง สื่อประสมที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อหลักถ่ายทอดเนื้อหาสาระพุทธิพิสัย โดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และมีสื่อพิมพ์ คือ คู่มือการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา เรื่อง พงศและวงศ์ในเรื่องรามเกียรติ์ ผู้วิจัยยีกระบบการผลิตชุดการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ของศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ มีองค์ประกอบสำคัญ ประกอบด้วย โสมเพจ บทเรียน ฐานความรู้ ห้องสนทนา กระดานข่าว คำถามพบบ่อย และไปรษณียอิเล็กทรอนิกส์ มีเนื้อหาประกอบด้วย 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 11 พงศและวงศ์โยชยาพงศ์ หน่วยที่ 12 พงศและวงศ์สุรพรมพงศ์ และ หน่วยที่ 13 พงศและวงศ์วานรพงศ์

5.2 **การสอนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย** หมายถึง การเรียนการสอนรายบุคคลมีการวางแผน เตรียมการ ดำเนินการ และการประเมินการเรียนรู้ และเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับครู และนักศึกษากับนักศึกษาเหมือนการสอนแบบเผชิญหน้า โดยนัยคหการปฏิสัมพันธ์พร้อมกันในห้องสนทนาและกระดานข่าว

5.3 **เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80** หมายถึง คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่อง พงศและวงศ์ในเรื่องรามเกียรติ์ ที่ได้จาก “กระบวนการ” และ “ผลลัพธ์” ค่า 80 ตัวเลขแรก คือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_p) ที่มีค่าเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำ

แบบฝึกหัดระหว่างเรียน ค่า 80 ตัวเลขหลัง คือ ค่าประสิทธิภาพของผลลัพ์ (E_2) ที่มีค่าเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

5.4 ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักศึกษา หมายถึง การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนในพฤติกรรมระดับพุทธิพิสัย โดยเป็นผลจากนักศึกษาได้ศึกษาด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่อง พงศ์และวงศ์ในเรื่องราวเกียรติ

5.5 ความคิดเห็นของนักศึกษา หมายถึง การแสดงความเห็นของนักศึกษาที่ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่อง พงศ์และวงศ์ในเรื่องราวเกียรติ โดยตอบแบบสอบถามที่ครอบคลุม องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่อง พงศ์และวงศ์ในเรื่องราวเกียรติ สำหรับนักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่พัฒนาขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

6.2 ทำให้ได้ต้นแบบในการผลิตชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย สำหรับนักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 รายวิชา ประวัติตัวละครและสถานที่สำคัญในเรื่องราวเกียรติในหน่วยอื่น ๆ